

DE ERFENIS VAN MARIANNE

Het probleem in het huis aan de Prinsengracht in Amsterdam was van het slag klein maar moeilijk op te lossen, want wat doe je na het commando ‘In de houding, pink op de naad van de broek’ als je geen broek met een bruikbare naad aan hebt?

Bob Evers veegde eerst met zijn pinken over zijn bovenbenen, trok daarna zo onopvallend mogelijk zijn armen op tot hij de zoom van zijn korte broek voelde en friemelde toen net zo lang tot hij een verdikking vond. Hij wist niet of het een naad was en nam zich voor zijn broek te bestuderen zo gauw hij daar de tijd voor had.

Arie Roos wreef langs de buitenkant van zijn spijkerbroek, bedacht dat de pijpen alleen naden aan de binnenkant hadden, zuchtte zonder geluid te maken en drukte zijn buik naar voren in de hoop dat die de aandacht van andere onderdelen weg zou nemen.

Jan Prins keek uit zijn ooghoeken naar zijn vrienden die links en rechts van hem stonden zonder zijn hoofd een millimeter te bewegen en grinnikte in stilte. Hij had die ochtend een broek aangetrokken met flinke naden op bijna de goede plaatsen en strekte zijn armen terwijl hij zijn borst naar voren drukte.

Tegenover de jongens stond een lange, magere man met een witte snor waarvan de punten naar het plafond wezen van een kamer vol houtsnijwerk uit Nederlands-Indië. Hij droeg een legergroene broek met een naad die exact was zoals een legernaad behoort te zijn en de pink van zijn linkerhand lag in de lengte tegen die naad. In zijn rechterhand had hij een rotan stok waarmee hij op het tapijt tikte op een plaats waar het kleed een vrijwel

ronde kale plek vertoonde. Hij keek naar de jongens en ademde zo diep uit dat de punten van zijn snor trilden.

‘Stumpers,’ zei hij. ‘Klungels. Kunnen niet rechtop staan. Sukkels.’ Hij tikte opnieuw met de stok op de vloer. ‘Is dat in de houding? Het is ... het is ...’

‘Tijdverlies, kolonel, verspilling van energie. Laat die jongens nou gewoon zitten, ze komen net van Schiphol.’

Vier gezichten draaiden naar de hoek van de kamer waar een vrouw op een rechte stoel zat, haar handen in haar schoot en haar rug strak langs de rugleuning. Ze had een mopsneus en de ene wenkbrauw zat iets hoger dan de andere wat haar een komiek uiterlijk gaf.

‘Wát. Wát.’ Door de afgebeten letter a klonken de woorden van de man meer als blaffen dan als praten. Zijn gezicht kreeg een purperen kleur en hij zwaaide zijn stok alsof hij een groot orkest dirigeerde. ‘Wát tijdverlies. Leren ze dan niks? Niet in de houding staan, niet op tijd naar de kapper gaan.’ Hij wees met de stok naar Jan.

‘Niet naar behoren nagels schoonmaken. Daar zit een half duin onder, jongen, een kwart van de Veluwe.’

‘Het hele bosgebied van Pennsylvania,’ fluisterde Bob.

De stok zwaaide in zijn richting. ‘Praat jij, jongen?’

‘Nee, kolonel.’

‘Mond dicht als je in de houding staat.’

‘Ja, kolonel.’

De man keek of er iets niet deugde aan het antwoord.

‘Ja, kolonel,’ zeggen na het bevel je mond te houden was natuurlijk tegen de opdracht, maar het was ook de bevestiging dat die opdracht was begrepen en wat moet je nou in zo’n soort situatie? Het was duidelijk dat de man even niet wist hoe hij moest reageren en het werd stil in de kamer.

De vrouw verbrak de rust door met een ruk op te staan en haar benen stevig op de vloer te planten. Haar gezicht had niets komieks meer toen ze met een vinger priemde. ‘Zitten, zei ik. U ook, kolonel Prins. Daar is uw stoel. Iedereen gaat zitten. Vooruit.’

Ze bleef roerloos staan tot de kolonel in een brede stoel was gezakt die leuning had waarvan de stof tot op de draad was versleten en wees vervolgens naar de jongens. ‘Jan, jij zit daar. Bob, ga naast Jan zitten. Arie, jij op die stoel, de bank is niet sterk genoeg meer voor jullie drieën.’

Een klok boven een kast vol foto’s van mannen in gala-uniformen sloeg zes keer.

‘Eten,’ blafte de man. ‘Waar blijft mijn eten, Marianne?’

‘Op het vuur,’ zei de vrouw, ‘op een laag vuur en als u blijft blaffen dan draai ik de vlammen zover op dat u straks zwart vlees eet.’ Ze wees naar Jan. ‘Weet je al waarom jullie hier zijn?’

‘Nee,’ zei Jan naar waarheid. ‘We moesten naar Nederland, zo snel mogelijk omdat pa ...’, hij pauzeerde een ogenblik, keek snel naar de man die een gezicht trok en zei: ‘Omdat de kolonel een opdracht had.’

‘Pah,’ zei de kolonel. ‘Poeh. Opdracht, het zou wat. Perikel, jongen. Ik heb perikelen.’

Het klonk alsof het om een ziekte ging en de jongens keken alle drie verbaasd naar Marianne, die al jaren de huishoudster was van kolonel Prins en de enige die hem in toom wist te houden. Ze ging vlak voor hem staan, zwaaide weer met haar vinger en zei: ‘Ik ga nu het vuur hoog zetten.’

Daarna sprak iedereen door elkaar. Kolonel Prins

bezwoer Marianne van het gas af te blijven, Arie vroeg of er genoeg eten was voor iedereen, Jan zei dat Arie zijn mond moest houden en Bob vroeg wat een peeriekel was.

Het werd er niet rustiger op toen Arie aan Bob ging uitleggen dat er in Nederland twee iekels zijn, de peeriekels en de pruimiekels en dat de eerste voornamelijk aan Amerikanen worden voorgezet. Bob zag aan Arie's gezicht dat hij bij het been werd genomen en zocht steun bij Jan die was opgestaan van de bank, maar werd teruggeduwd door Marianne die eerst drie keer zei dat iedereen stil moest zijn, daarna de rotan stok uit de hand van kolonel Prins trok en er vervolgens een mep mee op een tafeltje gaf die klonk als een klok. Op het tafeltje rinkelden kopjes en schotels en een van de lepeltjes sprong weg en kaatste via de vloer naar een plek onder de bank. Arie boog zich voorover en tastte met twee hamhanden over de vloer in een poging het lepeltje te pakken. Hij viste een wolk stof op die de kolonel een welgemeend 'foei' ontlokte, waarna het gezicht van Marianne dezelfde purperen kleur kreeg als dat van haar werkgever.

Na enkele minuten was de rust teruggekeerd en zat iedereen min of meer recht.

'Het gaat dit keer om mij,' zei Marianne. 'Ik heb een probleem.'

'Perikel,' zei kolonel Prins.

'Perikel betekent zoiets als gevaar,' zei Marianne rustig. 'Ik heb het opgezocht in mijn woordenboek en dat is een Koenen-Endepols. Gevaar en avontuur. Ik verkeer niet in gevaar en ik hou niet van avontuur.'

De kolonel ging rechterop